

спонукальних актів висловлюються порада, прохання чи наказ в процесі спілкування, відбувається обмін інформацією, здійснюється взаємний психологічний вплив співрозмовників з метою спонукання до виконання чи невиконання певної дії. У процесі спілкування спонукаючий розпоряджається різними мовленнєвими засобами для вираження власної інтенції. Гармонійне і коректне поєднання вибору мовних засобів та вдалий вибір спонукального способу висловлювання є запорукою успішного здійснення мовленнєвого контакту, що передбачає досягнення комунікативної співпраці.

Література:

1. Арутюнова Н. Д. Дискурс / Н. Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. – М., 1990. – С. 136–137.
2. Бацевич Ф. С. Лінгвістична генологія: проблеми і перспективи: Монографія / Ф. С. Бацевич. – Львів : ПАІС, 2005. – 256 с.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич // Підручник. – К. : Видавничий центр «Академія», 2009. – 344 с.
4. Безуглая Л. Р. Перлокуція в дискурсе (на матеріалі німецького діалогічного дискурсу) / Л. Р. Безуглая // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен – Харків : Константа, 2006. – С. 72–91.
5. Шевченко І. С. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен / Под общ. ред. И. С. Шевченко : монографія. – Харків : Константа, 2005. – 356 с.
6. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Висловлювання>

УДК 811.111'272.42'373

А. В. Заслонкіна,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці

КОГНІТИВНО-СЕМАНТИЧНИЙ ФОРМАТ АНГЛІЙСЬКОЇ ТИМІЧНОЇ ЛЕКСИКИ

Упорядковано збірну когнітивно-семантичну модель корпусу тимічної лексики сучасної англійської мови для демонстрації системності семної композиції базових та маргінальних тимічних лексем.

Ключові слова: структурна модель, функціональна модель, динамічна модель, тимічна категорія, тимічна лексика.

КОГНИТИВНО-СЕМАНТИЧЕСКИЙ ФОРМАТ АНГЛИЙСКОЙ ТИМИЧЕСКОЙ ЛЕКСИКИ

Составлено сборную когнитивно-семантическую модель корпуса тимической лексики современного английского языка для демонстрации системности семной композиции базовых и маргинальных тимических лексем.

Ключевые слова: структурная модель, функциональная модель, динамическая модель, тимическая категория, тимическая лексика.

COGNITIVE-SEMANTIC FORMAT OF ENGLISH THYMIC LEXICAL ITEMS

The present article aims to give a comprehensive account of conceptual triad SENSE : FEELING : EMOTION as a unit of the basic level of thymic category in modern English in cognitive and semantic terms. Thymic category is viewed as verbal form of cognitive activity of a language personality that classifies conceptual structures denoting physical, cognitive and emotional facets of world perception. Quite recently, considerable attention has been paid to cognitive-discursive paradigm, however, studies on cognitive, semantic, morphological and derivational features of the concepts belonging with the basic categorization level are still lacking. The given research demonstrates the feasibility of formal method of language studies to yield the cognitive model of the conceptual triad under study. Two principles of elements' grouping are typical of this model: the invariant one is based on semantic features shared by the model's components and the functional one is based on their common functions. Our observations that the elements with comprehensive features might maintain unified functions are not new, however our findings have demonstrated that polysemy is characteristic of thymic lexical items. When the speaker is selecting from among the three of them, they are shaping the situation to structure the content of the image.

Key words: structural model, functional model, dynamic model, thymic category, thymic lexical items.

Факти взаємозв'язку когнітивних структур (сприйняття, мови, мислення та дії) у процесі пізнання світу людиною перебувають у центрі уваги *семіотико-афективної концепції* (А. Ж. Греймас, Ж. Фонтаній [2]), яка орієнтована на вивчення мовного і дискурсивного вираження т.зв. тимічної категорії (далі – ТК). «Тимічність» (від грец. *thymos*) розглядається як чинник узгодження пристрасі та емоційності в межах тілесного простору людини. Відповідним чином, ТК витлумачують як вербальну форму когнітивної діяльності мовної особистості, яка класифікує концептуальні структури на позначення перцептивних, емоційних, а також когнітивних аспектів сприйняття навколишньої дійсності. З огляду на те, що у повсякденному житті людина послуговується концептами базового рівня (D. Bickerton [8], E. Rosch [9]), залишається актуальним питання відбору членів ТК, які інформують про семантику сприйняття в елементарних концептах сучасної англійської мови, а також встановлення їхніх прагматико-ономасіологічних та лінгвокогнітивних особливостей.

З'ясовано, що семіотичний простір ТК в сучасній англійській мові утворює триада концептів SENSE : FEELING : EMOTION з огляду на те, що мовні форми *sense, feeling, emotion* і їхні парадигматичні групи пов'язані зі структурами людських знань про перцептивні, когнітивні, емоційні аспекти сприйняття дійсності. ТК узагальнює та класифікує дані структури знань, вибудовуючись навколо концентрації найвизначніших ознак-подібностей між одиницями триади концептів SENSE : FEELING : EMOTION. Частинимовні репрезентанти кожної з одиниць триади концептів SENSE : FEELING : EMOTION складають корпус тимічної лексики (КТЛ) сучасної англійської мови.

Метою цієї статті є конкретизація комунікативно-прагматичного потенціалу одиниць семантичного модуля триади концептів SENSE : FEELING : EMOTION, що досягається виконанням таких **завдань**: встановити набір кореляцій цих одиниць із відповідною концептуальною системою, упорядкувати деталізовану версію когнітивно-семантичної моделі КТЛ сучасної англійської мови. **Матеріалом** для дослідження слугували 152 лексеми і 112 словосполучень, а також словникові дефініції, джерельною базою яких стали on-line версії словників сучасної англійської мови ([10; 11; 12; 13]). Для розв'язання поставлених завдань використано *формальний метод дослідження мови* [6, с. 639], який застосовується в сучасному мовознавстві для параметризації мовних фактів, пояснення їх семіотичної природи та становить основу конструктивного методу.

Вважаючи ТК конструктором «базового категорійного рівня» ([8]), при вивченні мовного вираження її членів кваліфікуватимемо лексеми *sense, feeling, emotion* як *базові*, а тимічні лексеми різної частинимовної належності, стійкі сполуки та ідіоми – як *маргінальні* (периферійні).

Взявши за основу постулат про слово як синергетичну, дискретну сутність, матеріальним вираженням слова вважаємо *лексему*, а окремим значенням – *семему*. Сукупністю семем, реалізацією базових концептуальних ознак виступає *семантема*, а мінімальною одиницею значення – *сема*. Отже *сему* можна розглядати як квант інформації або як простий концепт, який вступає у фреймові зв'язки з іншими концептами. Як і О. Г. Беляєвська [1, с. 87–88], ми розглядаємо структуру значення як схематизовану репрезентацію його концептуальної основи, тобто *когнітивну модель* (див. рис. 1). На нинішній стадії аналізу традиційні словникові дефініції одиниць КТЛ доцільно вважати спеціально підібраними, канонізованими контекстними фрагментами для визначення значень слів.

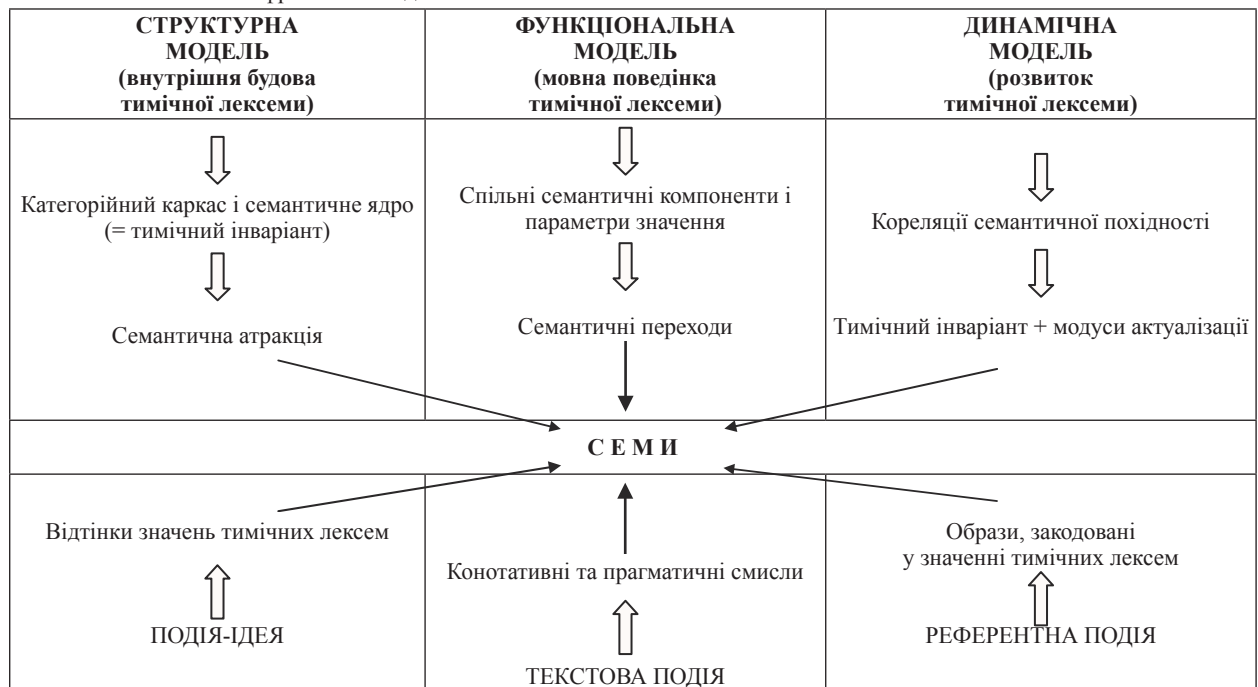

Рис. 1 Конвенційна когнітивна модель тимічного концепту

Когнітивне моделювання фіксує специфіку ментального змісту концепту за його вербальними репрезентаціями. Р. Г. Піотровський виокремлює три типи когнітивних моделей: структурні, функціональні, динамічні [5, с. 86–96]. Адаптувавши характеристики останніх до специфіки тимічної лексики, ми розробили композицію прийомів, трансформовану у злагоджений алгоритм дослідження, з метою подальшого аранжування тимічно маркованих сем. З трьома типами когнітивних моделей співзвучні їхні відповідно систематизовані еквіваленти – події, для яких релевантною є ознака виділеності. В. З. Дем'янков розрізняє подію-ідею, референтну подію та текстову подію [3, с. 321].

При інтерпретації лексики згідно зі структурною моделлю (див. рис. 1), виділяють *категорійний каркас* та *семантичне ядро* (тимічний інваріант (далі ТІ) або константу). Тимічним інваріантом КТЛ виступає *Панорама зовнішньої та внутрішньої реальності сприймаючого спостерігача* включно з: *чуттям* (*sense*) – *сенсорною інформацією, безпосереднім відбитком фрагментів світу, що сприймається органами чуттів; почуттям / відчуттям* (*feeling*) – *континумом перцепції, когніції, емоції; емоцією* (*emotion*) – *продуктом емоційних і валоративних реакцій*.

Взагалі, інваріантом інформації, що переноситься знаком, є значення – лексичне (когнітивний елемент) та внутрішньоформне (вербалізуючий елемент). Інваріантність значення реалізується в його діалектичності, тобто значення одночасно є стабільним та перебуває у постійному розвитку. Враховуючи, що стабільність значення забезпечується константністю сем, з останніх було відібрано актуалізатори «семантичної атракції» (термін пояснений у [7, с. 159–160]).

У результаті пошуку архісем у внутрішньоформних значеннях базових та маргінальних тимічних лексем було укомплектовано рубрики таких актуалізаторів семантичної атракції і відповідні елементи інваріантних груп: *ABILITY* (*sense; sensibility*), *JUDGMENT* (*sense(s); commonsensical; senseless; sensible*), *MEANING* (*sense*), *TO FEEL / FEELING* (*sense; sensation; to sense*), *EXCITEMENT* (*sensation; sensif; sensational; sensationally; sensationism; sensationism; sensationist; sensist; to sensationalize*), *REACTING (EASILY) TO CHANGES* (*sensitive; insensible; insensibly; insensibility; sensitize; sensitized; sensitization*), *AGENT* (*sensitizer*), *REASONABLE* (*price-sensitive; sensibly; senselessly*), *UNCONSCIOUS* (*insensibility; senseless*), *EMOTION* (*feeling(s)*), *EMOTIONS NOT THOUGHTS* (*feeling*), *INTUITION* (*to feel*), *OPINION* (*feeling; to feel*). Подані актуалізатори семантичної атракції видаються відносно автономними, оскільки вони є твірниками однокорених елементів інваріантних груп.

Був також укладений перелік актуалізаторів семантичної атракції з різнокорених елементів інваріантних груп, коли лексеми однієї інваріантної групи входять до складу іншої інваріантної групи: *PHYSICAL SENSE I* (*feeling; sensuous; sensate*), *PHYSICAL SENSE II* (*sensory; sensor; feeler*), *UNDERSTANDING* (*sensitive; sensible; feel; sensitize; sensitively*), *UPSET* (*sensitive; sensitivity / sensitiveness; feelings*), *CHARACTER* (*feel; emotion; to emotionalize*), *TO SHOW (FEELINGS, EMOTIONS)* (*to emote; emotional; emotionless; unemotive; unemotional; emotionalism; emotionality; feelingly; emotionally*), *TO AFFECT* (*emotioned, sensile*).

Поміж актуалізаторами семантичної атракції структурної моделі зустрічаються елементи інваріантних груп, що знаходяться в антонімічній опозиції: *JUDGMENT* (*sense(s) – senseless – sensible*), *TO SHOW (FEELINGS, EMOTIONS)* (*emotional – emotionless – unemotional*).

Зважаючи на те, що загальне знання організоване у концептуальні системи, концепт вважається феноменом того ж порядку, що й значення слова. Більшість аспектів мовної поведінки слова у функціональній моделі (див. рис. 1) можна прогнозувати та експлікувати, оперуючи семами, які є спільними у цього слова з іншими [4, с. 27].

Встановивши для кожного значення «семантичний перехід» [4, с. 28], було пов'язано усі значення виразників тріади концептів SENSE : FEELING : EMOTION, ілюструючи мотивованість одного значення іншим. Так, якщо одне зі значень іменника *sense* містить сему *perceive*, дане значення перебуває в еквіполентній опозиції із тим значенням тимчасової лексики, котре містить аналогічну сему, а саме зі значенням прикметника *sensible*. Низка відібраних за даним принципом сем формує **функціональну модель** КТЛ, укомплектовану однокореневими елементами інваріантних груп: *ABILITY (sensibilities), FEELINGS (emotive; emotively), EXPERIENCE (to feel), PLEASURE (sensuously; sensuousness; sensual; sensually; sensuality; sensualism), ABILITY (sensitivity; sensitiveness), PHYSICAL SENSE (sensitivity; sensitiveness), KIND(NESS) (sensitive; sensitivity; sensitiveness), SYMPATHY (unfeeling), OFFEND (insensitive; insensitivity; insensitively), STATE (emotiveness), EXPERIENCE (to feel), FEELING (emotion), THOUGHTS, ATTITUDES (feeling(s)), EFFECT (feeling), EMOTIONALIZING (emotionalization)*.

Іноді актуалізатори семантичної атракції функціональної моделі об'єднують різнокореневі елементи інваріантних груп, напр.: *PERCEPTION (sensible; unfeelingly), TOUCH (to feel; sensation)*; актуалізують епідигматичні відношення. Так, друге значення елемента інваріантної групи *to feel* у складі актуалізатора семантичної атракції *TOUCH* мотивоване першим (*to touch something usually with your hands in order to discover something about it → to notice something that is happening to you, especially something that is touching you*). Крім цього, спостерігаємо феномен контрастності актуалізатора семантичної атракції та елемента інваріантної групи, як у випадку *SYMPATHY – unfeeling*.

Компонентами лексико-тимчасового масиву є також медичні терміни-кліше (*sensory, sensitive, sensitivity*), науково-розмовні лексеми на кшталт *sensible*, коли типізований відсторонений суб'єкт та об'єкт мовлення перебувають у рівних рольових позиціях: *He did not appear to be sensible of the difficulties that lay ahead* [10].

Отже, англійська мова має значний лексико-семантичний потенціал для вираження не тільки загальної тимчасової інформативності, а ще й окремих відтінків тимчасових станів, що досягається різноплановим набором базових та маргінальних тимчасових лексем за наявності у їх семантичній структурі диференційних сем. Семи-актуалізатори семантичної атракції можна розглядати як диференційні стосовно одна одної, а елементи інваріантних груп у межах категорійного каркасу однієї моделі стосовно елементів інваріантних груп іншої моделі виступають квазісинонімічними. Кореляції архісем та диференційних сем задають додаткову конкретизуючу параметризацію тимчасової сфери та доповнюються кореляціями семантичної похідності.

Кореляції семантичної похідності у **динамічній моделі** (див. рис. 1) – це група кореляцій, об'єднана на тій підставі, що слова, пов'язані відношеннями цього типу, формально поєднані словотвірним відношенням похідного слова та слова-твірника. За такого тлумачення мотивовані (похідні) номінативні одиниці представлені як експоненти ономазіологічної структури знаків тимчасових лексем.

Динамічні моделі КТЛ можуть бути двоконцентні, як-от: *sense – sensible* [ТІ чуття (сприйняття) + чутливість / розсудливість], *sense – sensibilities* [ТІ чуття (сприйняття) + душевне хвилювання], *feel – feeling* [ТІ чуття + тактильне відчуття], *sense – sensuous* [ТІ чуття + соматична насолода] тощо, а також полікомпонентні. У комплексних динамічних моделях спостерігається широкий спектр каузативно-маркованих складників: *sensation – sensationism, sensationist, sensationize* [ТІ чуття (сприйняття) + збудження інтересу + каузативна ситуація] (для даних маргінальних тимчасових лексем актуальною є негативна оцінка), *sensitive – sensitize* [ТІ чуття (сприйняття) + розум, кмітливість + реакція на ситуацію + каузативна ситуація до розуміння ситуації], *sense – sensitive* [ТІ чуття (сприйняття) + смуток / каузативна ситуація], *sensitive – sensitivity, sensitiveness* [ТІ чуття (сприйняття) + смуток / каузативна ситуація].

Об'єктивація способу дії набуває рівнозначної чинності серед новоутворених прикметників та прислівників: *sensation – sensationist* [ТІ чуття (сприйняття) + збудження інтересу + спосіб демонстрації], *sensual – sensually* [ТІ чуття + чуттєвість / хтивість + насолода + спосіб демонстрації], *emotional – emotionally* [ТІ емоція + вияв / переживання / демонстрація + спосіб]. Динамічна структура бінарних опозицій може відобразити позицію спостерігача експліцитно: *sense – senseless – senselessly* [ТІ чуття (свідомість: реагування, орієнтація) + втрата свідомості + ракурс спостереження за неприбутим] або імпліцитно: *emotional – unemotional* [ТІ емоція + настрої + тамування], *emotion – emotionless* [ТІ емоція (настрої) + тамування], *feeling – unfeeling* [ТІ почуття + індиферентність].

Організація когнітивно-семантичної моделі КТЛ передбачає наявність лексики, що зумовлює розмовно- побутову тактику спілкування. Наприклад, виділені далі лексико-тимчасові конструкції: *Did you get any sense of how they might react?* [10]; *Just feel how cold my hands are!* [10]; *I felt quite emotional during the wedding ceremony* [10] притаманні розмовним інтеракціям та пояснюються прагненням носіїв мови до компактного оформлення понятійно-експресивної перспективи у буденних ситуаціях спілкування.

Таким чином, семна композиція базових та маргінальних тимчасових лексем регулюється семіотично-реляційним смисловим аспектом. Типове для тимчасових лексем явище полісемії має оказіонально-емпіричний характер: обираючи конкретну лексему, мовець конструє уявну ситуацію, тобто обирає конкретний образ з набору альтернатив для структурування його концептуального змісту, що підтверджує універсальність тріади концептів SENSE : FEELING : EMOTION як одного зі стрижневих інформаційних комплексів сучасної англійської мови. Проілюстровані дифузні відношення між складниками когнітивно-семантичної моделі КТЛ свідчать про **перспективність** розширення матриці класифікаційних тимчасових ознак компонентами вторинної номінації – фразеологізмами.

Література:

1. Беляевская Е. Г. Когнитивные основания изучения семантики слова / Е. Г. Беляевская // Структуры представления знаний в языке : сб. науч. тр. – М. : ИНИОН РАН, 1994. – С. 87–110.
2. Греймас А. Ж. Семиотика страстей. От состояния вещей к состоянию души / А. Ж. Греймас, Ж. Фонтань ; пер. с фр. И. Г. Меркуловой. – М. : Издательство ЛКИ, 2007. – 336 с.
3. Демьянков В. З. «Событие» в семантике и в координатах интерпретации текста / В. З. Демьянков // Изв. АН СССР : [Сер. лит. и яз]. – Т. 42. – № 4. – 1983. – С. 320–329.
4. Падучева Е. В. Динамические модели в семантике лексики / Е. В. Падучева – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 608 с. – (Studia philologica).
5. Пиотровский Р. Г. Моделирование в лингвистике / Р. Г. Пиотровский // Вопросы романского и общего языкознания. – СПб. : РГПУ им. А. И. Герцена, 1998. – С. 86–96.
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
7. Щур Г. С. Теорія поля в лінгвістиці / Г. С. Щур – Изд. 3-е. – М. : Книжний дом «ЛИБРОКОМ», 2009. – 264 с.
8. Bickerton D. Language and species / Derek Bickerton. – Chicago : University of Chicago Press, 1990. – 305 p.
9. Rosch E. Cognition and Categorization / Eleanor Rosch, Barbara B. Lloyd. – Hillsdale, NJ : Lawrence Erlbaum, 1978. – 328 p.

Список джерел ілюстративного матеріалу:

10. Cambridge Dictionaries Online [Електронний ресурс]. – Режим доступу до тлумачного словника сучасної англійської мови : <http://dictionary.cambridge.org/>.
11. Collins English Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу до тлумачного словника сучасної англійської мови : <http://www.collinsdictionary.com/>.
12. Longman Dictionary of Contemporary English [Електронний ресурс]. – Режим доступу до словника сучасної англійської мови : <http://www.ldoceonline.com/>.
13. Merriam-Webster Online: Dictionary and Thesaurus English [Електронний ресурс]. – Режим доступу до тлумачного словника сучасної англійської мови : <http://www.merriam-webster.com/>.

УДК 82.0 (4)

Л. В. Зелінська,

Національний університет «Острозька академія», м. Острог

**ПЕРСОНАЖ ЯК КОМУНІКАНТ:
МІЖДИСЦИПЛІНАРНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОГО ТЕРМІНУ**

У статті проведено синтез літературознавчого та лінгвістичного термінів на тлі філософського та психологічного підходів з метою набуття інтегрального інструменту для аналізу діалогів у драматичних та епічних творах.

Ключові слова: комунікативна лінгвістика, комунікант, літературознавство, персонаж, плюралізм смислів.

ПЕРСОНАЖ КАК КОММУНИКАНТ: ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОЕ ПРИМЕНЕНИЕ ЛИНГВИСТИЧЕСКОГО ТЕРМИНА

Статья посвящена синтезу литературоведческого и лингвистического терминов на фоне философского и психологического подходов с целью сконструировать интегральный инструмент анализа диалогов драматических и этических произведений.

Ключевые слова: коммуникативная лингвистика, коммуникант, литературоведение, персонаж, плюрализм смыслов.

A CHARACTER AS A COMMUNICANT: INTERDISCIPLINARY APPLICATION OF THE LINGUISTIC TERM

The article presents synthesis of the literary and linguistic terms on the background of philosophical, psychological and historical approaches with the purpose to obtain a more precise instrument for analyzing dialogues in drama and epic works. Communicative Linguistics, its models, principles and techniques appear to be the closest to the needs of Literary Studies where it concerns a deeper analysis of the plot and its representatives. The general understanding of communication is based upon a new concept of the contemporary American philosopher J. D. Peters. It is based on the plurality of meanings, which acquires special importance in interpersonal communication. Therefore, acceptance and tolerance to the foreign meaning as a result of a communicative act is being introduced into the structure of a literary character. A purely literary definition of a character is limited by such elements as temperament, disposition and outlook. The author proves the necessity to consider one more element, which is the character's communicative capacity. The interactive model of communication has been selected as the most acceptable one for the synthetic understanding of a character-communicant (M. Bakhtin, R. Barthes). A scientific discussion is being conducted with F. Batevych regarding several issues. The first one is his classical philosophical communication paradigm of 'development of common meanings' as the goal of the communicative act. The second issue is F. Batevych's specific analysis of the extract from the comedy Martyn Borulia by a Ukrainian playwright I. Karpenko-Kary. The author is concerned that the linguist declares interdisciplinary connections with multiple Arts and Humanities, except for Literary Studies. The author proves it necessary that the complex approach in the Communicative Linguistics is adopted if communicative linguists analyze a work of literature as well a necessity to take into consideration the historical and cultural context of the work, a complex author's play with his/her character, artistic subtext, character's subconscious (i.e. not declared, and therefore undetected as linguistic objects) intentions. The analysis of the communicative situation conducted by F. Batevych obviously lacks the aforementioned elements. Instead, the literary analysis by virtue of Communicative Linguistics is enriched with the characters' communicative reactions, upon which special importance is placed during drama studies.

Key words: Communicative Linguistics, communicant, Literary Studies, character, plurality of meanings.

Міграція термінів в межах гуманітарної сфери – явище в принципі звичне. Однак, викликаючи у кожному конкретному випадку напруженість наукового дискурсу, міграція не завжди призводить до загальноприйнятих категорій чи критеріїв. Інколи термін так і залишається стояти на маргінесах. У позитивному випадку, пильно розглядаючи чужий термін, котрий з'явився на власному полі, і розглядаючи його в аспектах асоціативних, наука безперечно здобуває тонший інструментарій пізнання.

У цій статті зроблено спробу синтезувати мовознавчий термін із літературознавчим з метою взаємного поглиблення значень, які об'єкти дослідження – комунікант та персонаж – апріорі уже містять. Предметом вивчення є проблеми міжперсональної комунікації персонажів літературних творів і відсутність/присутність статусу комуніканта. Для висвітлення повноти предмету, як і зрештою застосування міждисциплінарного підходу, необхідно розкрити психологічний, філософський аспекти, до певної міри задіяти історичний контекст. Частка «як» поміж двома об'єктами дослідження у назві статті потребує до себе не меншої уваги, аніж самі терміни, оскільки вона скеровує ракурси їх бачення. А звідси остаточну мету такого дослідження треба сформулювати як виявлення перетину ракурсів.

Актуальність цієї теми особливого доведення не потребує. Час вузьких спеціалізацій відійшов у минуле. З др. пол. ХХ ст. в науці ущільнилися інтеграційні процеси і, зрозуміло, що вони охоплюють усі галузі людського мислення. У літературознавстві так само. Вже від структуралістів склалася тенденція «позичати» мовознавчі терміни для літературознавчих студій. Не є винятком і постструктуралізм. Художнє моделювання людського спілкування, чим займається література, і аналіз літературних комунікативних моделей, чим займається комунікативна лінгвістика, відкриває нові можливості для створення багатофункціональних інструментів. Новизною цього дослідження є спроба синтезу і випробування синтезованого терміну як інструменту для аналізу комунікативної ситуації в літературному творі.

Теоретичне дослідження міжперсональної комунікації у міждисциплінарному напрямі надихнув сучасний американський філософ Джон Дарем Пітерс [5]. Він простежує історію ідеї комунікації в діа- і синхронному зрізі, зіставляючи шляхи комунікативних технологій з їх очікуваними та неочікуваними результатами. І ось це останнє є проблемою міжперсональної комунікації, конфліктом у драмі чи епічному творі, колізією персонажа.